

Zanimive vesti iz življenja ameriških Slovencev

V Milwaukee, Wis., je preminil rojak Tomaž Prelovšek, star 43 let in doma iz Senožeti na Gorenjskem. V Ameriki je živel 24 let in zapušta tu enega brata.

V Buenos Aires, Argentina, sta se poročila Joško Srebrnič iz Medane na Goriškem in Julka Kristančič iz Fojane.

Paul Kondež, ki stanuje pri Tamaracku, v bližini Calumeta, Michigan, se je pri delu pobil na nogi. John Grenc v bližnjem Dodgeville je pa padel in si zlomil dvoje reber.

John Železnik, star 67 let, v Breezy Hill, Kans., doma s Keršin vrha pri Škocjanu, je umrl za posledicami poškodb, ki jih je dobil pri delu v rovu.

V Gillespie, Ill., je nagloma umrl Geo Weatherspoon, zet rojaka Johna Gornika, ki biva v Chicagu. Med potjo na delo ga je zadela kap.

V bolnici v Green Bay, Wis., je umrla v starosti 68 let rojakinja Mrs. Anton Kocjan. Nadaljnji podatki o rojakinji ni na razpolago.

V Milwaukee, Wis., je umrl mladenič, 19 let stari Wm. Sušnik, sin rojaka Franka Sušnika, ki radi znane avtomobilske nesreče pred tremi leti osedevajo zaporno kazen v državnih zaporih v Waupun. Očetu bodo dovolili, da se bo udeležil pogreba svojega sina. Nesrečnemu očetu, ki ga je zadel ponovno ta velik udarec, naše sožalje!

Narodna učiteljska zveza proti komunistom

Atlantic City, 25. februarja. Predsednik Bromley Oxman od De Pau univerze, je včeraj na zborovanju ameriških višješolskih učiteljev poudarjal nevarnost komunizma in fašizma v Ameriki. Izjavil se je, da je tako komunizem kot fašizem največja nevarnost za demokracijo. Na konvenciji je zbranih nad 5.000 šolskih voditeljev iz vseh krajev Zedinjenih držav. Predsednik Roosevelt namerava poslati posebno poslanico tej konvenciji šolnikov. To poslanico bo prebral Jesse Jones, direktor RFC vladne korporacije.

Za katoliške šole

Mestna zbornica v Clevelandu je sinoči pri svoji seji enoglasno sprejela predlog, da se pošlje na governorja države Ohio in na državno postavodajo resolucija, s katero se zahteva podpora katoliškim šolam v državi Ohio. Predlog je bil sprejet brez vsake debate. V clevelandskih katoliških šolah se nahaja nad 40.000 učencev. Dosedaj niso te šole dobile nobene podpore od države, pač pa so jih katoličani vzdrževali sami in s tem prihranili državi letno najmanj \$8.000.000. Predlog za podporo katoliškim šolam je bil v državni postavodaji že vložen.

V bolnici

V Mt. Sinai bolnici je bila odpeljana Mrs. Mary Milatović, 1278 E. 170th St. Nahaja se v sobi št. 101. Včeraj je bila operirana. Obiski so zaenkrat zabranjeni.

V bolnici

Mrs. Louisa Česnik, Warrensville, Ohio, se nahaja v St. Alex. bolnici. Prijatelji jo lahko obiščejo.

Silni tornadi po zapadu. Oceani so razburkani

Zapadne države so bile včeraj obiskane od večjih ali manjših tornadov, ki so povsod povzročili ogromno škodo. V onem delu zapada, kjer mejijo države Oklahoma, Missouri in Kansas je bil tornado najbolj pogubonos. V Colorado in Wyoming je zapadel včeraj težak sneg nad čevljev visoko. V jugozapadnih državah pa divja nevihta, ki dviga prah in pesek ter povzroča ogromno škodo. Blizardi, kot jih še ne pomnijo ljudje, so obiskali včeraj državo Nebraska. Tudi po severnem Atlantskem oceanu, po Sredozemskem morju in v Biskajskem zalivu so se pojavili viharji, ki so razbili 5 parnikov. Dvanajst oseb je bilo ubitih v raznih nevihtah, ki so divjale v Franciji. Dve osebi sta bili včeraj ubiti v Chicagu v silni nevihti. Sneg je padal tako gosto, da so ljudje na ulicah le s težavo hodili naprej, dočim je prišlo tudi do mnogih avtomobilskih nesreč. Vremenski preroki trdijo, da imajo zapadne države eno najslabših zim v dolgih letih. Kjer je vladala lansko leto neznosna suša, prevladujejo to zimo silni snežni viharji.

Mrtev pred 8. leti, je bil še včeraj ubit

Kansas City, 25. februarja. — Policija je dobila pred osmimi leti sporočilo, da je bil znan in ganeč Charles Bondi ubit. Njegovega trupla niso nikoli našli. Včeraj pa je dobila policija mrtvega Bondija. Nahajal se je v avtomobilu, čigar stroj je še vedno deloval. V njegovem vrtaču in glavi so dobili pet krogel.

Še vedno zaprti

Kakih 700 delavcev se nahaja še vedno v notranjosti tovarne Ohio Rubber Co. v sedanjem mestu Willoughby. Pretekli torek je pri tovarni nastal štrajk. 250 delavcev je zaštrajkalo, dočim jih je ostalo nekako 700 pri delu. Štrajkarji so blokirali vso tovarno, tako da nihče ne more noter ne ven. Delavci spijo in jedo v tovarni, kjer se vrši delo kar naprej. Medtem je kompanija zavrnila vse unijske predloge za poravnavo štrajka. Štrajkarji so včeraj sklenili, da bodo dovolili, da gre lahko vsakdo iz tovarne, toda v tovarno ne bo smel. Tekom nedelje je kompanija ves dan poslovala.

Dve bombi

V uradne prostore Kingsbury Coal Co., 5003 Holyoke Ave., in v prostore Fairmount Coal Co., 4300 E. 68th St., sta bili zagnani dve bombi. Vzrok je najbrž ta, ker vozniki niso organizirani v uniji, kot se izjavljajo lastniki omenjenih trgovin. Obe bombi sta napravili do \$250.00 škode.

Dobili nagrade

Na plesni veselici, ki jo je priredilo društvo sv. Vida št. 25 KSKJ, zadnjo soboto v Twilight dvorani so dobili door prize sledeči: Joseph Tushar, John Gregar, Art Alich, E. Barney in Sophie Kadunc.

Izpuščena imena

V zahvali Mr. in Mrs. Martin Mencin je stranka izpustila ime Mr. in Mrs. Frank Zakrajšek, ki sta drage volje posodila stole za party.

Avstrijski kancler močno zastražen, ko se nahaja v Londonu

London, 25. februarja. Včeraj je došel v London avstrijski kancler Kurt Schuschnigg, ki je prišel sem, da izprosi dovoljenje, da sme avstrijska republika podvojiti svojo armado. Policija v Londonu je poslala 200 mož na kolodvor, ko je došel kancler v mesto, ker se je bala komunističnih demonstracij. Na kolodvoru je pričakoval Schuschnigga angleški minister za zunanje zadeve Sir John Simon. Avstrijski kancler je došel iz Pariza, kjer se je v enaki zadevi pogajal s francoskim zunanjim ministrom Lavalom. Sicer angleška vlada zatrjuje, da je kanclerjev obisk privatnega značaja, a je gotovo, da se bodo na sestanku razpravljale sledeče zadeve: garancija neodvisnosti avstrijske republike, posojilo in pomnožitev avstrijske armade. Mirovna pogodba zahteva, da sme Avstrija imeti le 30.000 mož močno armado. Kancler Schuschnigg zahteva 60.000 mož. Toda kot se poroča iz Dunaja je glavni namen obiska avstrijskega kanclerja v Londonu, da dobi večje posojilo od angleških bankirjev, ker potrebuje Avstrija denar za ekonomsko pživljenje. Avstrijska republika potrebuje denar v svojem boju napram fašistom, socialistom in komunistom.

Zopet je šla ena ženska v smrt v Nemčiji

Berlin, 25. februarja. V državnih zaporih v bližini Berlina so zopet odsekali neki ženski zločinski glavo. To je že četrta ženska v teku enega tedna, ki jo je doletela enaka kazen v Nemčiji. V smrt je bila obsodjena 35 letna Frieda Januschevitz, ker je umorila svojo 74 let staro sosedo, s katero sta se sprli. Ob istem času je kancler Hitler pomilostil neko drugo žensko morilko.

Smrtna kosa

Včeraj jutraj je preminula mlada žena in mati Mrs. Rose Krasovic, rojena Paulič, 6727 Bonna Ave. Pokojna je dolgo časa bolehal in je mnogo trpela. Stara je bila šele 34 let in rojena v vasi Podcerkev pri Ložu. V Ameriko je dospela leta 1920. Tu zapušta žalujočega soproga Johna, dva otroka, Rose in John Jr., dve sestri, Mrs. Frances Urbih in Mary Kerzele, prej Hrastar, strica Franka Modica in mnogo drugih sorodnikov. V stari domovini zapušta mater, brata Antona in tri sestre. Pokojna je bila članica dr. Macca-bees in dr. Svob. Slovenke št. 2, S. D. Z. Pogreb pokojne se bo vršil v četrtek jutraj pod vodstvom A. Grdina in Sinovi. Najrajše ranjka po prestopu preloženju počitek v ameriški zemlji. Preostali družini in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje!

Iz Fairport, Ohio

Iz Fairport, Ohio, se nam poroča, da se je tam ustanovila državljanska šola, ki je pod vodstvom Mrs. Johna Laska, 418 High St., Fairport Harbor, O. Rojake v ondotni naselbini in v okolici, ki bi radi postali državljani in potrebujejo pri tem pomoči in pouka, opozarjamo, da se obrnejo na gornji naslov.

Vesti iz Loraina, O.

Ko je rojak Joseph Reinhard, ki stanuje na 415 E. 34th St., Lorain, Ohio, čakal preteklo sredo na 28. cesti in Globe Ave., na ulično karo, je pridrvel mimo njega neki avtomobilist, ki je Reinharda podrl na tla, ga vlekel več jardov naprej in končno je avtomobilist pobegnil. Motorman ulične kare, ki je v istem času pripeljala mimo, je videl nesrečo, toda ni mogel videti licenčne številke avtomobilista. Rojak Reinhard ima prebito lobanjo, zlomljen nos in še več drugih poškodb. Sedaj se bori z življenjem in smrtjo v bolnici. Star je 41 let in je bil zaposlen v National Tube Co. — V petek večer se vrši seja Slovenskega državlanskega kluba v Lorainu, v mali dvorani S. N. Doma. Začetek ob 7:30 zvečer. Vsi državljani in državljanke so vabljeni, da se udeležijo te seje, ker se bo razpravljalo o več zelo važnih zadevah. Vršila se bo tudi volitev odbora za leto 1935. Po seji se bo na serviralu ribja pečenka in sicer brezplačno navzočim. — Poročevalec Louis Balant nam naknadno poroča, da je v nedeljo umrl rojak Joseph Reinhard.

Ubita v cerkvi

Šest let stara Ofelia Scrutchins, 2519 E. 63rd St., se je v nedeljo nahajala s svojo materjo v Thankful baptistovski cerkvi. Pastor cerkve, ko je nahajal na prižnici, ko so ljudje zaslišali rahel pok, toda nihče se ni zmedel za dogodek. Med tem se je pa glava otroka nagnila proti klopi. Mati je mislila, da je otrok zaspal in je skušala zdramiti otroka, ko je strahoma opazila, da teče otroku kri iz čela. Otroka so hitro odpeljali v bolnico, toda je že na potu tja preminil. Nihče ne ve, kdo je streljal v bližini. Kroglja je predelala stranska vrata in se zarinila otroku v čelo nekoliko nad očmi.

Novi direktorji

Družba Slovenski narod. dom v Maple Heights, Ohio, je izvolila sledeče direktorje za letošnje leto: Preds. Vincent Zimšek, podpredsednik Mike Plut, tajnik Fred M. Filipis, blagajnik Louis Simončič, zapisnikar Anton Perušek. Nadzorni odbor: Martin Martinšek, Louis Kastelec in Andrew Režin. Direktorji: Ludvik Vrček, Joseph Legan, Chas. Hočever, Anton Blatnik, Anton Hrovat, Fr. Perko, Ana Režin in John Cvet. Vsa pisma naj se pošiljajo na tajnika Freda Filipis, 5073 Greenhurst Drive, Maple Heights.

Slavčki!

Vsi otroci, ki so člani mladinskega pevskega zbora "Slavčki" naj pridejo v sredo večer ob 6. uri k Antonu Grdina in Sinovi na 1053 E. 62nd St., da se od tam skupno podajo k naši umrli članici Mrs. Krašovec, 6727 Bonna Ave. in pred njeno krsto zapojejo v zadnji spomin. — Tajnica.

Obilica snega

Vremenski prerok Mize se je izjavil, da je imel Cleveland tekom februarja meseca več snega kot v kateremkoli letu zadnjih 25 let. Tekom zadnjih sedem dni je solnce sijalo samo devet in pol ur v Clevelandu.

Skupna društva

V sredo, 27. februarja je seja skupnih društev fare sv. Vida. Ker je seja zelo važna se prosi vse zastopnike in zastopnice, da so navzoči.

Brezposelnost v Franciji nezaslišano narasla

Paris, 25. februarja. V Franciji se nahaja danes nad pol milijona brezposelnih ljudi, nekaj kar je nezaslišano v zgodovini Francije. Vlado velja prehrana teh ljudi nekako \$100.000.000 na leto, kar je skoro neznosno za francoske finance. Brezposelnost se je tekom enega leta dvignila za 44 odstotkov. Vlada skuša brezposelnost olajšati s tem, da podpira delodajalce, ki so prisiljeni najeti več ljudi. Trenutno se bavi francoska vlada z idejo, da se ustvarijo ogromna javna dela, ki bi veljala 12.000.000.000 frankov ali nekako \$800.000.000 v ameriški veljavi. Ta dela bi se nadaljevala nekako šest let in se računa, da bo potem brezposelnost izginila. V Franciji dobiva brezposelni samec 7 frankov dnevne podpore (47c), družina brez otrok 10 frankov in družina s številnimi otroci 20 frankov na dan.

Rusi pričakujejo obisk angleškega ministra

Moskva, 25. februarja. Tu se pol uradno zatrjuje, da bo v kratkem obiskal Moskvo Sir J. Simon, angleški minister za zunanje zadeve. Pred svojim obiskom v Moskvi se namerava Sir Simon ustaviti v Berlinu in Varšavi. Gre se za mirovno prizadevanje od strani Anglije kakor Rusije. Poljska v zvezi z Nemčijo kaže ogrožati mir Evrope.

Porotne obravnave

V Ameriki lahko vsakdo, ki pride pred sodnijo, zahteva porotno obravnavo. Tako je zapisano v ameriški ustavi. Toda zadnje čase se ljudje redko poslužujejo te pravice. Na Common Pleas sodniji v Clevelandu je bilo lansko leto samo 917 porotnih obravnav, dasi je imela sodnija vsega skupaj nad 16.000 tožbenih slučajev. Sodniki, na dovoljenje obtoženca, sami sodijo. S tem je seveda sodnijam prihranjeno stotisoče dolarjev. Še leta 1930 smo imeli v Clevelandu na Common Pleas sodniji 5.421 porotnih obravnav, ki so veljale državo skoro \$300.000.

Znamenit znanstvenik

"V zoologičnih vrtih Zedinjenih držav se nahaja več severnih medvedov kot pa jih je v Alaski, in v raznih cirkusih Zedinjenih držav je več Eskimovcev kot v glavnem mestu Alaske." Tako se je izjavil znameniti znanstvenik in raziskovalec Rev. Bernard Hubbard, jezuit, ki se je nahajal na obisku v Clevelandu. "Včeraj sem videl več snega v Clevelandu," je nadaljeval znanstvenik, "kot pa v petih mesecih mojega bivanja v Alaski."

Delavci za NRA

Max Hayes, urednik delavskega časopisa "The Cleveland Citizen," je v nedeljo zagovarjal NRA pravilnike in nastop sedanjega vlade v Washingtonu v obrambo delavskih pravic. "Narodno bogastvo prihaja iz delavskih produktov," je dejal Mr. Hayes. "Edina pot, da se vrne 10 milijonov brezposelnih na delo, je, da se znižajo delovne ure in kontrolira produkcija, in to je, kar delajo pravilniki NRA."

Senat bo odredil preiskavo verskega preganjanja

V Clevelandu se nahajajo višji uradniki reda Knights of Columbus, kjer zbirajo podatke in uradne vesti glede preganjanja katoličanov v Mehiki. Ti podatki bodo predloženi senatnemu odseku, ki bo v kratkem imenovan, da upelje preiskavo glede preganjanja, tekem katerega je bilo v Mehiki mučenih več ameriških državljanov. Red Knights of Columbus je sklical po vseh ameriških državah stotine protestnih zborovanj radi postopanja obstoječe mehiške vlade napram katoličanom. Omenjena organizacija namerava upeljati ogromno kampanjo za pridobivanje novega članstva. Kampanja bo trajala v vseh državah ameriške Unije, toda samo dva tedna. V teh dveh tednih namerava organizacija pridobiti 25.000 novih članov. Red Columbovih vitezoj je dognal dosedaj sledeče: da v devetih mehiških državah duhovnikom ni dovoljeno obiskovati bolnikov in deliti umirajočim sv. zakramentov. Tekom zadnjih 14 dni je bilo izgnanih iz Mehike 47 katoliških duhovnikov in 32 duhovnikov drugih veroizpovedi. Noben javni uradnik v Mehiki ne sme imeti svetih podob v svojem stanovanju. Duhovnikom je prepovedano pošiljati po pošti mašne knjige in druge verske predmete.

West Virginia se je iznebila prohibicije

Charleston, W. Va., 25. februarja. Država West Virginia se je končno iznebila prohibicije. Državna postavodaja je sprejela postavbo, ki dovoljuje prodajo opojne pijače, toda samo v steklenicah. Prodajati pijačo na kozarce v West Virginiji ni dovoljeno.

Državna postavodaja

Postavodaja države Ohio bi morala zaključiti svoje zborovanje 15. marca, toda na svojo žalost so postavodajalci dognali, da se to ne more zgoditi. Sicer je postavodaja gotova s svojimi problemi, pa so senatorji v Washingtonu ustvarili nov problem: senat v Washingtonu je namreč zavrgel predlog predsednika glede podpore in dela brezposelnim, in če podpore ne bo iz Washingtona, bo morala država Ohio sama skrbeti za svoje brezposelne, in to podpora mora dovoliti državna postavodaja. Dokler v Washingtonu ne bo prišlo tozadevno do končne odločitve, bo morala državna postavodaja pozorovati, da bo kos napetemu položaju.

Pridejo milijoni!

Kot se poroča iz New Yorka namerava jeklarski trust potrošiti v letošnjem in v prihodnjem letu nekako \$4.500.000 za izboljšanje svojih tovarov v Clevelandu. Vsega skupaj namerava potrošiti kompanija \$47.000.000 v Ameriki. Pričakuje se, da bo kompanija prenovila svoje ogromne plavže in tovarne v Newburg distriktu, kjer je stotine naših ljudi bilo že dolga leta zaposlenih.

V bolnico

Mr. John Kaplan, tajnik društva sv. Jožefa št. 146 KSKJ se je moral podati v sv. Aleša bolnico, želimo mu, da bi kmalu ozdravel.

Father Coughlin je za ogromne davke na monopole v Ameriki

Detroit, 25. februarja. — Tekom svojega včerajšnjega radio govora je Rev. Coughlin napadal vlado, ker ne naloži dovolj velikih davkov na privatno in korporacijsko premoženje Zed. držav. "Jaz sem prepričan," je dejal Father Coughlin, "da se mora obdavčiti monopole tako silno, da se bodo morali podati, ako želimo rešiti privatno lastnino malega človeka. Ako se ne bodo sprejele potrebne tozadevne postavbe, tedaj bo lastovalo v letu 1950 — 70 odstotkov vsega ameriškega prebivalstva kakih 200 tvrdk. V omenjenem letu bodo dotične tvrdke lastovale polovico narodnega premoženja Amerike, in v letu 1970 pa bo vsa Amerika njih lastnina. Ali to drugi besedami povedano: Otroci prihodnje generacije bodo prisiljeni živeti v industrijskem fevdalizmu." Rev. Coughlin je zahteval stopnjevalni dohodinski davek na profite korporacij. Dva procenta davka naj bi se naložila na prvi milijon profita, tri cente na drugi milijon in tako naprej, dokler korporacije ne bi pronasle, da se jim ne izplača več poslovanja. Sleherni, kdor dela nad \$3000 na leto, bi moral plačevati visok davek, in nihče ne bi smel lastovati ali kontrolirati \$10.000.000 ali več. Rev. Coughlin je tudi napadal senatorje, ki so glasovali proti dovolitvi \$4.800.000.000, da se brezposelnim prekrbi delo. Izjavil je, da bodo v najkrajšem času sprevideli, da so slabo glasovali.

27 ubitih v Jugoslaviji v kmečkih puntih

Zagreb, Jugoslavija, 25. februarja. Uradno poročilo naznaja, da je bilo tekom zadnjih dni v Brodu ob Savi in v okolici ubitih kakih 27 oseb. Med ubitimi je tudi šest orožnikov. Mnogo ranjenecv se nahaja v raznih bolnicah. Ameriško časopisje ne poroča o tozadevnih podrobnostih.

Avto delavci

Unijski delavci, ki so zaposleni pri Fisher Body tovarni so imeli v nedeljo dvoje zborovanj tekom katerih so jim unijski voditelji povedali, da če nastane pri Fisher Body tovarni štrajk, da bodo dobili delavci vso moralno in finančno podporo od unije. Organizator Heydenreich se je izjavil: "Naša unija ne agitira za štrajk, da, v resnici mi ga želimo preprečiti. Ljudi bomo poklicali od dela le v najbolj skrajni sili. In tedaj bo American Federation of Labor sto-procentno z vsemi, ki so na štrajku."

Kaznenci in direktor

Governor Martin Davey je odstranil direktorja državnih zaporov v Columbus, Ohio, potem ko je bil spoznan krivim v sedemnajstih slučajih, da je vodil svoj urad nepošteno in neuspešno. Odstranjeni direktor Thomas je izjavil, da se bo obrnil na sodnijo, ki naj izposluje, da se mu vrne urad ravnatelja jetnišnice. Ko so jetniki v zaporih to izvedeli, so izjavili, da bodo vprizorili generalni štrajk, ako se ravnatelj Thomas vrne. Direktor Thomas je bil pri jetnikih radi svoje brutalne strogoosti skrajno nepriljubljen.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00. Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00. Za Evropo, celo leto \$8.00. Posamezna številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

U. S. and Canada \$5.50 per year; Cleveland by mail \$7.00 per year. U. S. and Canada \$3.00 6 months; Cleveland by mail \$3.50 for 6 months. Cleveland and Euclid by carriers \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months. Single copies 3 cents. European subscription \$8.00 per year

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 48, Tues., Feb. 26, 1935

Vojna med Rusijo in Japonsko?

V zadnjem času je bilo mnogo govora o možnosti rusko-japonske vojne in Rusi so se tudi temeljito pripravili za morebitno uredničenje te možnosti. Rusko-japonski spor se suče v glavnem okoli takozvane vzhodno-kitajske železnice, ki so jo zgradili Rusi s svojim denarjem skozi kitajsko ozemlje, potem, ko so slabotno Kitajsko prisilili, da privoli v sovlastno carske Rusije na tej progi. Če pogajanja zaradi te železnice dozdaj še niso prišla do zaključka, to še ni vzrok, da bi se začela vojna, čeprav jo Japonska očitno izziva ali se vsaj tako dela, kakor da se vojne ne boji. Japonci bi pač radi železnico dobili zastoj, ker menijo, da bodo sovjeti železnico, ki nima danes zanje v resnici nobene praktične važnosti več, rajši sami žrtvovali, kakor da bi se spustili v vojno.

Seveda, japonski prenapetosti ne računajo dovolj s tem, da bi si sovjeti sami zadali globoko rano na svojem političnem in moralnem ugledu, ako bi svojo posest na Daljnem vzhodu sami žrtvovali, čeprav nima zanje nobene praktične koristi. Dalje bi Japonci tako kapitulacijo na vsak način razumeli tako, da imajo zdaj na azijski celini popolnoma svobodno roko, kar pa bi privedlo že v najkrajšem do še hujših zapletljavov kakor so dosedanji, ker je znano, da Japonci stremijo po tem, da se polastijo še druge in zadnje direktne zveze med Rusijo in Kitajsko na kopnem, to je ceste, ki vodi pod ruskim protektoratom stoječe Mongolije v Peking. Zato ni misliti na to, da bi Rusija kar meni nič, tebi nič prepuštila to železnico Japoncem in je gotovo, da bodo morali Japonci posesti globoko in v žep in Rusom odplačati to železnico, če nečajo izzvati vojne.

Pa naj Japonska še tako izziva, vendar ni verjetno, da bi v resnici hotela vojsko že sedaj. Kdorkoli pozna ozemlje, na katerem bi se vršil ta krvavi ples, ve, da tam v pozni jeseni in zimi vojna ni šala ne za enega ne za drugega, posebno ne za Japonce. Tudi je mandžurska ekspedicija japonski državi prizadela že doslej tako ogromne finančne žrtve, da so zdaj njene finance blizu bankrota in da bi vojna kljub znanemu japonskemu patriotizmu utegnila izzvati protireakcijo, katere pa si vladajoči japonski krogi pod nobenim pogojem ne žele.

Največ skrbi pa prizadeva Japonski vprašanje, kaj bi v slučaju vojne z Rusijo storile Zedinjene države. Na vsak način pomeni ta negotovost za Japonce veliko nevarnost za hrbtno, dasi bi ameriški brodograditelji v slučaju, da se Amerika postavi na stran Rusije, moralo operirati zelo daleč od svoje zemlje. Tudi bi moralo Japonsko zadrževati od vojne dejstva, da si je Rusija zagotovila s svojimi zadnjimi pogodbami zelo močno stališče v Evropi, kjer je bila sprejeta tudi v Zvezo narodov. Seveda bi pomenilo za Japonce veliko zmag, če bi mogli to preprečiti, na kar pa niti sami niso računali.

Ako vsa ta dejstva pretehtamo, moramo priti do zaključka, da si v sedanjem času ne morejo želeli vojne ne sovjetska armada, ki bi jo Japonci najbrž naglo odrezali od njenega zaledja, ne Japonci.

Morda se Japonci zanašajo na Anglijo, ki je pravkar poslala v Mandžurijo trgovinsko odposlanstvo, kateremu pa Japonci ne bodo dali kaj prida gospodarskih koncesij, če ne dobe za to političnih protiuslug. Vendar pa se angleška moč za enkrat ne bo pokazala drugače kakor samo v diplomatični obliki, ker gotovo tudi Anglija ne smatra, da je prišel trenutek, da bi se smel v Aziji zanetiti požar, iz katerega bi mogla Anglija izvelči zase nov dobiček. Angleško posredovanje bo šlo zato samo za tem, da se sovjeti in Japonska pobotajo in svoj končni obračun še za nekaj časa odložijo.

M. T., Cleveland, O.:

Cankar in naprednjaki

"Tisto spreobrnjenje Cankarja nas popolnoma nič ne briga, fakt je, da nikdar ni preklekal, kar je pisal." Nekako tako je, če se prav spominjam, "E" z dne 9. februarja zapisala. Predno se bolj seznanimo, kaj je mislil Cankar o takozvani "napredni svobodomiselnosti" (slika) starokrajških liberalcev (barva naj bo že rdeča ali spremenljajoča, ničesar ne ovirja), velja enako njim. Predno citiram Ivan Cankarja, bi skromno podvomil, če bi tudi kaj takega ovrgel: v neki vardi je pred časom nekdo zapustil socialiste in postal iz marksista celo republikanski vladni vođa. Časi so se spremenili, z njimi tudi ta vođa iste varde. Zaljubljen se je zopet v socialiste,

no pa je, da je Iv. Cankar bolj čitan od "nazadnjakov" kot od "naprednjakov." Ravno katoliška ustanova — Nova založba — riskira z izdajanjem njegovega celotnega dela.

Poglejmo v tretji zvezek Iv. Cankarjevih zbranih spisov, na 7 in 8. strani. Tam je obsodba, s katero se lahko primete za nos, če ste vi otroci starokrajškega liberalizma in njegovi pristaši. Berite: "Ali neizprosno in težak bo boj s tem zlaganim, nazadnjaškim in hinavskim liberalizmom, ki nima niti toliko iskrenosti, da bi nastopil za svoje ideje, kolikor jih ima, temveč laže sebi v svoj lastni nos, laže na desno in levo, dokler se mu ne bo za zmeraj zalotelo. Je med njimi nekaj poštenih ljudi, ali ti prisezajo v svoji slepoti na program, ki je že davno izpolnjen v vseh svojih točkah, tvorijo stranko, ki nima več nobenega cilja, ki se bori samo še s sencami. . . V tej stranki, katere edini program sestoji v razkrinkavanju faroških kuharic, je izključna vsaka svoboda, vsaka individualnost, pač pa grasiira v nji surova nevednost po prosti volji. Ta stranka je zapravila polovico narodnega duševnega kapitala, ona je potisnila duševni nivo naše inteligence pod ničlo; živi še od zlagane idealnih fraz in podlih dejanj, a njeno čisto je tema, kakor bi rekel Levstik."

Kaj je bil Cankar? O njem ima v "Slovcu" št. 281, 10. dec. 1932 njegov prijatelj-duhovnik in pesnik Silvij Sardenko nekaj spominov nanj. Ne bo odveč, če ga tudi s te strani vidimo. Naj sledi nekaj odstavkov.

"Ivan Cankar je nosil v svoji duši skrito celico, katero je le redko kdaj odklenil. Včasih je prišel v situacijo, ki si ni vedel drugače pomagati, kakor da je odprl za trenotek okence svojega tajnega hrana. Ob zadnjih tednih Dragotin Ketteja je zdaleč poslal v bogoslovno semenišče, kjer je bil pripravljen, da bi bil Cankar? O njem ima v "Slovcu" št. 281, 10. dec. 1932 njegov prijatelj-duhovnik in pesnik Silvij Sardenko nekaj spominov nanj. Ne bo odveč, če ga tudi s te strani vidimo. Naj sledi nekaj odstavkov.

"Ivan Cankar je nosil v svoji duši skrito celico, katero je le redko kdaj odklenil. Včasih je prišel v situacijo, ki si ni vedel drugače pomagati, kakor da je odprl za trenotek okence svojega tajnega hrana. Ob zadnjih tednih Dragotin Ketteja je zdaleč poslal v bogoslovno semenišče, kjer je bil pripravljen, da bi bil Cankar? O njem ima v "Slovcu" št. 281, 10. dec. 1932 njegov prijatelj-duhovnik in pesnik Silvij Sardenko nekaj spominov nanj. Ne bo odveč, če ga tudi s te strani vidimo. Naj sledi nekaj odstavkov.

Z Dunaja se je vrnil v Ljubljano ter se nastanil na Rožniku. Obiskovalci Rožnika so bili tudi njegovi obiskovalci, zlasti, če so bili prijatelji. Nepričakovano pa je sprejel obisk dveh duhovnikov. Moj spremljevalec mu je ponudil vizitko z novomashnikim pozdravom in vabilom. Kakor da bi se zbal tega pčšačenja, se je Cankar opravičeval: "Ne! Tega pa nisem vreden. Tisti zvonovi so že odzvonili. Pa mislim, da mi bodo zopet zapeli. Poglejta saj sem blizu cerkve!" Pogled skozi okno je pokazal ljubko cerkev Marijinega obiskovanja na Rožniku. Sonce se je kakor Cankarju in njegovi besedi na ljubo prav takrat vtopilo s polnim žarom v cerkevna okna.

"Poglejta! Dobili smo sonce! Kaj bi bil svet brez sonca!"

Iz stolne cerkve se je privil dolg bel sprejod prvoobhajilne dece. Prvoobhajanci so se razhiteli na vse strani. Vsak je nosil spominski sliki prvega sv. obhajila. V tistem trenutku in vrvežu mi je stopil naproti Ivan Cankar. Takoj sem ga potisnil na svojo desno. Tako se spodobil velikemu pisatelju. "Ne boš," me je ustavil Cankar in se postavil na moje levo. "Med mladino sva. Mladina naj vidi, kako spoštuje Cankar duhovnika." Potem se ozrl na prvoobhajance, re-

koč: "Kje so tiste podobice, ki smo jih sprejeli, ko smo bili to, kar so danes ti? Veš, podobica nima toliko pomena. Glavno je, da je duša tam, odkoder so prišle te podobice." Tistikrat je odhajal Cankar mimo prvoobhajilnih vrst nenavadno zamišljen in molčeč, čeprav sva šla še več korakov drug ob drugem.

Veliki petek je zaplakal nad Ljubljano. Dež je neprijetno presenetil obiskovalce božjih grobov po ljubljanskih cerkvah. Ivan Cankar se je odtrgal od njih in pribežal pod mojo streho. "Hotel sem še enkrat videti, kako molj ljudstvo božji grob."

"Še enkrat? Kaj pomeni to: še enkrat?"

"Še enkrat, predno napišem tragedijo našega ljudstva. Dalji bom naslov: četrta postaja. Kaj takega še nisi bral o Zalostni Materi Božji, čeprav si duhovnik."

"Ivan, kako je s tvojo četrto postajo?"

"Imenitno! Dobil sem tisto veliko besedo, s katero bom ožaril vse dejanje. In Zalostna Mati se dvigne na križev pot z junaskim sklepom: Ljubila bom vsakega, ki mi pride naproti; kakor sonce bom sijala na pravičine in krivičine."

Tiho, sem premišljeval sam zase, kje je dobil Cankar to veliko besedo. Ako je v tem duhu preživel svoje zadnje tedne in dneve, se mu je morala Pomočnica kristjanov izkazati mater. Marijanišče v Ljubljani bi moglo povedati, da ga je milostno sprejela. (Moja pripomba: Izidor Cankar ima v knjigi "Obiski" . . . Sredi med posteljo (Cankarjevo) se pritiška k steni izrezljano stolpičasto stojalo a porcelanastim kipom Mater božje. . . Str. 5).

Pesnik S. Sardenko zaključuje o njem: "Ni to vse, kar vem iz najinih pogovorov. Ti zapiski so le drobci, iz katerih bi se dal sestaviti ne sicer jase, vendar pa dovolj izraziti obraz Ivana Cankarja. Ali tudi katoliško vernege? Kdo bi o tem dvomil? Katoliška Cerkev šteje v svojem širokosrčnem duhu več članov, kot jih morejo obsejati vse naše cerkvice in vse naše krsne knjige."

O Cankarju vemo še to, da se je pri nadškofu Stadlerju v Sarajevu jeseni leta 1909 spaval z Bogom. Torej njegovo spreobrnjenje ni šlo na smrtni postelji leta 1918. Za njegovo poslednjo spoved vemo iz pisatelja Fr. Finžgarja spisov, da ga je že preje naprosil, naj mu on, kadar bo na smrt bolan, podeli milost svetotajstev. Kar se je tudi zgodilo, da je iz rok prijatelja Finžgarja sprejel sv. popotnico.

Ko je bil v Sarajevu nadškofov gost, je prosil nadškofa njegov brat msgr. Karol Cankar, ki je bil takrat nadškofov tajnik, da naj ga pusti v miru in ne sili vanj s svojo dogmatiko. — Vpliv, ki ga je na Cankarja nadškof napravil, ko je videl sveto življenje nadškofovo in bosanski duhovnikov, je bil, da je naprosil za razgovor jezuita dr. Matevža Končarja, ki, kakor vemo, se je pri njem spovedal in 6. novembra 1909 ga je pri usmiljenkah v cerkvi sv. Vinka obhajal njegov brat Karel.

O njegovi poslednji knjigi "Podoba iz sanj" pravi sobodni največji slovenski pisatelj in kritik, prof. dr. Iv. Pregel: . . . "da je najboljša katoliška knjiga v desetletju od 1910 do 1920." Saj "Podoba iz sanj" so krona njegovega dela, njegova izpoved, tako resnična, globoka in intimna, saj je v tej knjigi izdal osnovna gibalca vsega svojega umetniškega udejstvovanja. Ko je zapustil svet, so ga ta gibalca spremljala k posebnim sodbi in ga zagovarjala. Ti zagovorniki njegove skrite kambridge so bili: mati, domovina, Bog! Vrnili se je k Njemu, veroval v Njegovo pravičnost, usmiljenje

in dobroto. In če so ga pri sodbi zagovarjali ti trije zagovorniki: mati, domovina, Bog, potem ga je Večni Sodnik pač milo sodil za njegove mladostne trenutne zablode.

Upravičeno o njem sklepa dr. Hugo Bren, da ko bi smrt tako zgodaj ne strla njegovega življenja, bi imeli Slovenci v njem to, kar imajo Francozi v Retjeju, Danci v Jorgensonu, Italijani v Pappineju. Mislim, da sem dovolj pokazal, kaj je bil Cankar v poslednjih letih in upam, da se naši "naprednjaki" ne bodo več tako ponosno barikadirali za njegovo ime.

O, Ivan, če bi vedel, kaj otroci liberalizma počenjašo s Tvojim imenom v tej tuji deželi, bi se obrnil v grobu in zjokal nad "naprednostjo" kot se je Kristus nad Jeruzalemom.

Slovenski katoličan, prebudi se!

Cleveland (Collinwood), O. — Sedaj je prišlo do vrhunca in dovolj dolgo smo trpeli na vse, kar je pisala Enakopravnost čez katoličane. Nikogar ni bilo, da bi se bil postavil v bran, da bi take napade na katoličane pobijal, dokler se ni zganila Ameriška Domovina, ki je dala Enakopravnosti primerno lekci-jo in pošteno odgovorila na napade in blatenje sv. vere. Vseh zavednih katoličanov je sveta dolžnost, da se Ameriški Domovini javno zahvalimo za to uslugo. Sicer jaz Enakopravnosti ne podpiram, ampak mi jo včasih prinese prijatelj, da vidim, kadar napada katoličane, sv. vero in Cerkev. Če je list tako napreden, naj pusti papeža in katoličane v miru, kajti sv. oče papež je vrhovni poglavar katoliške Cerkve in naša dolžnost je poslušati ga.

Apeliram na našo slovensko duhovščino pri sv. Vidu, sv. Lovrencu, Mariji Vnebovzetje in sv. Kristini, da prosijo svoje farane, naj ne podpirajo listov, ki so Cerkev in veri nasprotni. Tudi naša dolžnost je, da se že zdramimo iz dolgega spanja in gledamo na to, da se v bodoče prepričajo taki napadi. Res, tako izgleda, kot bi se hoteli ti svobodomislci vsega polastiti, kar so katoličani zgradili. Res so tako naivni, da mislijo, da so sami zgradili SND na St. Clair Ave. Ampak naj le kar pogledajo v knjige, kdo in koliko je kdo daroval ter prispeval za to zgradbo.

Kdo pa je to: svobodomislci? Po njih nazoru to pomeni, da ne smeš imeti svoje proste volje in misli, da bi delal in mislil, kar bi hotel, ampak, če hočeš biti svobodomisllec, se moraš odpovedati Cerkev in veri in spovedi in sv. obhajilu. Njih svoboda je v tem, da morajo lepo ubogati nje in delati tako, kot ti oni ukažejo in živeti pravo pagansko življenje.

In kot je razvidno, si je hotel, oziroma si je, Enakopravnost prisvojila naslov svobodomiselnega lista. Zato je pa čas, da se zavedni katoličani enkrat zbude iz dolgega spanja in napravimo enkrat konec ter ne dopustimo, da bi se ta kuga še nadalje širila med nami. In do bro pometimo ta prah.

Kar se pa tiče Mr. Anton Grdina, rečem pa toliko, da je on eden prvih mož med nami, misijonar in zagovornik ter narodnjak v vseh ozirih. Po vsej Ameriki je znan in priljubljen. Povsod pomaga, najsibo pri cerkvenih ali pri narodnih ustanovah. Tudi pri SND na St. Clair Ave., je po številu delnic med prvimi. Torej naj se mu da pri- znanje. Naj se kdo od svobodomislcev zgleda, če je toliko dal. Po mojem mnenju jih je bore malo. Mr. Grdini moramo biti hvaležni, da se je slovenski narod v tej metropoli tako povzdignil. Vsak zaveden slovenski trgovec bi moral slediti Mr. Grdini in opustiti oglaševanje brezverskem listu. Ne pod-

pirajte lista, katerega urednik je tako zagrizen, da ga boli vsaka beseda o katoličanu in papežu. Menda bi rajše goreče železo obilnil, kot pa izgovoril besedo — "katoliški." Torej naj se nam že enkrat oči zjasnijo! Ne ustrašimo se takih uredniškov, ki nam hočejo iztrgati vero iz srca, nam in našim otrokom.

Za Jugoslov. kulturni vrt so se tudi protivili in se norčevali iz spomenika škofu Baragi. No, mi bomo šli preko njih in spomenik postavili in mi, katoličani, bomo pokazali, kdo je napreden in kdo je kulturne in kdo ni. Od svobodomislcev ne moremo pričakovati nobenega napredka in kulture, oni so samo za razdor med nami.

Naj se torej enkrat zavemo, katoličani, ki se na prsa trkamo, da smo še katoličani in našo geslo naj bo: ne podpirati veri nasprotnih listov. In v tem smislu naj se oglašijo še drugi in povedo svoje mnenje, da bodo nasprotniki videli, da nas ni malo.

F. K—l, faran collinwoodske župnije.

Mladinski zbor v Euclidu

Euclid, O. — Že zopet se oglašam iz našega Euclida. To pa zato, ker imamo toliko časa, da ne vemo kam z njim. Glavni namen tega dopisa je, da malo povem o delovanju našega mladinskega zbora.

Po zadnji prireditvi smo zopet dobili nekaj pevcev, tako da je porast zbora zopet večji kot je bil. Le tako naprej!

Najprvo, kar imamo na programu za euclidski zbor, je prireditve za Materinski dan. Zbor bo zapel nekaj pesmi v počast našim materam in vprizorila se bo mala igra, ki je zelo humoristična. Takrat se boste zopet enkrat nasmejali. Ime igre je "V soli." Tu vam bo mladina pokazala svoje talente, ki so bili sedaj skriti. Nismo vedeli zanje, sedaj so pa prišli na dan in prav gotovo nam bo mogoče pokazati v kratkem še kaj boljšega. Vse, kar je sedaj starejšem za storiti je, da rezerviraj dan 12. maja za našo mladino.

Tudi sedaj še lahko vpišete vaše otroke v mladinski zbor, ker pozneje bo prepozno, da bi se mogli naučiti za nastop na Materinski dan.

Pa to tudi ni vse. Vsi mladinski zbori se bodo začeli v kratkem učiti za nastop vseh mladinskih zborov za jeseni. To bo nekaj zelo krasnega in bi vam bilo gotovo žal, da se ne bi istega udeležili vaši otroci. Ne bo samo lepo, pač pa bo tudi zgodovinskega pomena.

Torej katerega veseli in resno misli, se lahko vpiše, ker hodi bo treba redno k vajam, drugače se ne bo mogoče naučiti tako, da bi lahko nastopili. Tu bo treba poštrevajnosti. Za mladinski zbor:

A. Noch.

IZ PRIMORSKEGA

—Il. Bistrica, januarja, 1935. — V zadnjem številu smo poročali o konfinaciji nekega čevljarja iz Il. Bistrice, za katerega pa še nismo vedeli imena. Ta čevljar je Zadel po domače šmajev iz Il. Bistrice. O vzroku konfinacije smo poročali že zadnjič. Mož je bil odpeljan po zelo hitri konfinacijski proceduri na Ljarske otoke. Doma je pustil majhnega otroka brez matere, ki mu je pred kratkim umrla. Otroka so sprejeli dobri ljudje, ker mu oče ni zapustil prav ničesar, saj je bil zelo reven. Ta primer konfinacije nam odkriva ogromno tragedijo posameznikov v odporu proti fašizmu.

Državna postavodaja velja državo Ohio vsak dan \$6.800.00 kadar je zbornica v zasedanju.

Frank Greges, star 67 let, iz New Yorka, je dobil za služeno plačilo za svojo pomošnost. Nedavno je našel na ulici vrednostnih papirjev za vsoto \$42.000. Vrnil jih je in kompanija mu je dala v nagrado \$200.00, ga stalno namestila za \$75.00 mesečno plačo in mu vrhu tega dala \$20.00 tedenske pokojnine. Slika na levi ga kaže v njegovi revščini, na desni pa v novem, boljšem položaju. Vendar — za njegova sreča mu je bila v pogubo. V soboto je zblaznel.

Če verjamele al' pa ne

Doli v Euclidu so pričeli zidati hišo. Stavba se je že prikazala iz kleti in delo je hitro napredovalo. Mimo pride onjav Jože, ki sicer ni šel prav nalašč gledat za delom, ampak ker je šel ravno mimo in ker je bil trdno prepričan, da ne bo do bil dela, je stopil do polirja in ga pobaral za delo. Da ne bomo Jožetu delali krivice, naj bo njemu v čast in zasluženje povedano, da je to storil samo zato, da bo lahko doma ženi rekel, ne da bi se zlagal, da je vse dopoldne spraševal za delo, pa ga nikjer ni dobil.

Ako bi bil kje kak pripraven prostor, bi bil Jože gotovo znak padel in za pet minut omedlel, ko mu je polir rekel, da lahko kar začne delat. No, v še večjo čast Jožetu je treba povedati tistim, ki ga slabo sodijo, da Jože ni hotel požrti svojega vprašanja, ampak je res sklekel rekele, pljunil v roke in vprašal polirja, sicer ne z ravno preveč dopadljivim obrazom:

"Kaj bom pa delal?"
"Najprej pojdi v onole šendokoncem lota in pripelji obe samokolnici, ki sta tam," pravi polir.

Ne morem reči, da bi Jože tako letel po ukazih, da bi bil morda v nevarnosti, da bi se spotoma ubil, ampak je šel lepo počasi, ker je imel spotoma neko važno opravilo, da je na prste računal, koliko bo nesel domov, če bosta s polirjem opravila vseh osem ur dela.

Ko je pregledal samokolnico in se dobobra prepričal, katera je lažja, je vzel lažjo in jo lepo moško peljal do stavbišča.

"Kaj naj pa zdaj delam?" je vprašal Jože polirja, ko je pričel samokolnico od njega in jo postavil lepo na tla.

Polir ga pogleda, pogleda tudi samokolnico in potem zopet Jožeta in se začudi:

"Kaj ti nisem rekel, da pripelji obe samokolnici?"

"Kakopada ste rekli, toda obe hkrati vendar ne morem tiščati pred seboj. Saj nisem copernik!"

"Tepec," se razhudi polir, ki bi najraje videl, da bi imel vsak delavec petintrideset parov rok, "zakaj pa nisi naložil drugo vrh druge?"

"I, glej jo no pošasti, na to pa še mislim nisem," se popraska Jože za ušesom, se obrne, pograbl samokolnico in jo potiska nazaj proti šendi, kjer jo je prej dobil.

"Pusti to samokolnico vendar tu!" zavpije nad njim polir. "Ja, ampak če to tukaj pustim, kako bom pa potem ono drugo naložil na vrh?" zazija ves začuden Jože.

Resnici na ljubo je treba zapisati, da je tri minute potem Jože že gledal za drugim delom, vendar s to razliko, da se je skrbno ognil vseh stavbišč, ki so bila v delu.

KRIŽEM PO JUTROVEM

Po nemškem izvirniku K. Maya

Kaj pa bova sedaj počela gospod?

"Pohitela bova za morilci in jih najbrž tudi kmalu došla."

"Ali jih misliš ubiti?"

"Ne. Nisem njihov sodnik. Pa govoril bom z njimi in skušal zvedeti, zakaj so ga umorili. In potem se bo že pokazalo, kaj bo treba storiti."

"Pametni ljudje tisti morilci gotovo niso, sicer bi ne bili zaklali dragocene hedžinke, ki je več vredna, nego vsi njihovi konji."

"Morebiti so se bali, da bi je utegnili hedžinka izdati. Takaka plemenita žival je daleč naokoli znana."

"Sedaj pa na konje! Tule pelje sled. Dva človeka sta pred nama. Pet ur kvečjemu. Morebiti ju dojdeva jutri še preden prideva v Seddado."

Vkljub mučni vročini in težavnemu, kamenitemu svetu sva jezdila v skoku kot bi hotela brze gazele dohiteti.

Pogovarjati se v takem naglem diru seve nisva mogla. Molče sva hitela dalje.

Molčati pa gostobesedni, živahni moj Halef ni znal.

"Gospod," je klical za menoj, "gospod, ali me misliš zapustiti —?"

Obrnil sem se na sedlu.

"Zapustiti —?"

"Da —! Moja kobila ima sicer daljše noge nego tvoj zrebek, pa so zato bolj okorne!"

Res je bila starijaka kobila že vsa potna in pene so ji prihale iz gobca.

"Ni misliti, da bi počivala! Do noči morava jezditi, sicer nama morila uideata."

"Gospod, kdor preveč hiti, ne pride nič dalje nego tisti, ki zmerno in pametno potuje! Kajti — Allah akbar — veliki Bog!" se je nenadoma prekinil, "poglej, gospod! Tamle, doli —!"

Pred nama je svet padal in spodaj v globeli, kak kilometer daleč, sva zagledala dva človeka. Sedela sta v pesku, ob robu mlake, ki je menda od zadnjega deževja ostala v wadiju. Konja sta v bližini obirala bodečo, suho grmičje.

"To sta tista dva —!"

"Da, gospod, tista dva sta! Vroče jima je bilo, pa sta sedla, da si počijeta."

"Ali pa da si razdelita plen!"

"Nazaj, Halef! Ne smeta nam opaziti. Zapustila bova wadij, jezdila gori v puščavi proti zapadu, pa se vrnila k njima ter se delala kot da sva prišla od šotca el-Garsa."

"Zakaj?"

"Zaenkrat ne smeta vedeti, da sva našla Francoza."

Obrnila sva konje v breg, splezala iz wadija ter jezdila kake četrte ure ven v puščavo proti zapadu.

V širokem polkrogu sva se nato vrnila k wadiju. Videti naju nista mogla, ker sta sedla v globeli, pa gotovo sta čula topot konjev.

In res sta že stala s puškami v rokah in naju pričakovala, ko sva prijezdila na rob wadija.

Naredil sem se kot bi nepričakovano srečanje v samotni puščavi tudi mene zelo iznenadilo, ni se mi pa zdelo vredno, da bi bil prijel za puško.

"Es-selam alekum!" sem pozdravil in ustavil konja. "Mir z vami" se to pravi in tako se jutrovec pozdravljajo, seve le muslimani med seboj.

"Ale!" je zagodel starejši "Kdo sta?"

Cim krajši je odgovor na tvoj pozdrav, tem manj si dobrodošel. To velja pri nas, pa tudi na Jutrovem. Kratki "alek" — "s teboj," mi je povedal dovolj! Pa vkljub temu sem prijazen odgovoril:

"Miroljubna popotnika sva."

"Od kod prihajata?"

"Od zapada."

"Kam potujeta?"

"V Seddado."

"Kateroga rodu sta?"

"Tale," sem pokazal na Halefa, "je doma v ravnini Admar, jaz pa sem iz rodu Nemsi. Kdo sta pa vidva?"

"Midva sva iz slavnega rodu Hamalekov."

"Hamalek —? O, ti so izvrstni jezdci in pogumni v boju! Odkod pa prihajata?"

"Iz Gafse."

Seveda je lagal. Gafsa leži kakih sto kilometrov severovzhodno od wadija Tarfawi. Od tam nista mogla priti.

Pa potajil sem se in hlinil:

"O —, sta pa že dolgo pot naredila! Kam pa potujeta?"

"K studencu Suwaidi, k prijateljem."

Kajpada je bila laž, kar je povedal. Pa vljudo sem nadaljeval:

"Ali si smeja malo počiti tule pri vodi?"

"Midva ostaneva do jutri tukaj," je odgovoril, da se izogne mojemu vprašanju.

"Tudi midva nameravava šele ob jutrišnjem soncu pot nadaljevati. — Vode je dovolj za nas vse. Ali smeja prisesti?"

"Puščava je svobodna — Marhaba — dobrodošel!"

Videti mu je bilo, da sva mu v resnici vse prej ko dobrodošla. Pa nisva se zmenila za njegov obraz, spustila sva se v wadij, stopila s konjev in priselila k vodi.

Priključivih, zaupanja vrednih obrazov neznana pač prav nič nista imela. Starejši, tisti, ki je govoril z menoj, je bil dolg in mršav, da mu je burnus visel na telesu kakor prazen zakelj. Izpod umazanega turbanja me je ostro opazovalo dvojje majhnih bodečih oči, njegova usta so bila ozka in brezbarvna, redke brke je imel, koničasto, suho brado in njegov nos je bil podoben ostrumu, upogojenemu kljunu roparskih narharjev, ki sem jih pravkar pregledal s trupla umorjenega Francoza.

Njegov tovariš je bil mlad, lep človek, pa njegove oči so bile nemirne, polne neukročene strasti, čede vključ mladosti nagubano in lica upadla.

Starejši je govoril arabski z izreko kakor sem jo čul v Mezopotamiji, mlajši je molčal. Sumil sem, da vobče ni Arabec, ampak najbrž Evropejec.

Njuna obleka je bila obnošena, njuna konja sta bila zdelana in slaba, orožje pa sta imela izvrstno.

Naokrog po pesku so ležale različne stvari, ki jih človek v puščavi le redko vidi in ki jih v svojem iznenadenju nad nepričakovanim obiskom najbrž nista imela časa skriti. Svilen žepni robec sem opazil, zlato uro z verzičjo, krasno izdelan samckres in v usnje vezano knjižico.

Naredil sem se kot bi vseh teh stvari niti ne opazil, vzi iz torbe pest dateljnovo in jih začel zauživati ravno dušno in zadovoljno, kakor se spodobi utrujenemu, gladnemu popotniku.

"Kake pošle imate v Seddadi?" je vprašal mršavi.

(Dalje prihodnjič.)

Vsak dan ena

Zakaj je pri poroki tovariš?

Navada, da je pri poroki tovariš in tovaršica, izvira se iz primitivnih časov, ko se je neveste še ugrabljaljo. Mladenci, ki je hotel ugrabiti izbrano dekle, je za to podjetje izbral najzvestejšega tovariša, ki je šel z njim na to nevarno podjetje. Tovariš je imel nalogo, da je z orožjem zadrževal domačine, medtem ko je prijatelj odnesel nevesto. Angleški izraz "best man" je škotskega izvira in je nastal šele v 18. stoletju.

LOVSKI POMENKI

Urečuje J. Debevec

Lovci v državi Kansas, v Lane okraju, strašno godrnjajo, ker so jim ravno pred nosom zajci prekrizali račune. Lovci v dotičnem okraju so namreč nameravali napraviti velik pogon na zajce. Kakih 6.000 lovecev, pravih in titularnih, se je priglasilo in cilj je bil: 50.000 zajcev mora pasti. Zadnje minuto pa je prišel od drž. pravdnika ukaz, da se lov ne sme vršiti, ker je izbruhnila bolezen — ošpice, pa ne med zajci, ampak med otroci in zdravstveni urad se boji, da bi se bolezen še bolj razširila. Zajci so gotovo otročičkom zelo hvaložni, da so jih zaenkrat vsaj rešili bridke smrti.

Lovci v državi Ohio, ki se pritožujejo radi premajhnih zajcev, naj bodo potolaženi, ker se nam obeta pomoč. En tisoč zajcev, takozvanih jack-rabbits bodo vjeli v državi Kansas v pasti in jih poslali v državo Ohio. Lovili jih bodo v onih krajih, ki so bili lansko leto od suše še najbolj prizadeti. Torej fantje, če bo kdo jeseni ustrelil kako večjo žival, naj se ne hvali, da je ustrelil teleta ali kravo, ker bo to še vedno zajec, čeprav bo tolik, da ga bo komaj domov nesel.

Tisti, ki ste že bili na lovu na srnjake, veste, da se malokdaj zgodi, da bi lovec bežal pred srnjakom. Navadno je srnjak tisti, ki jo ubere čez drn in strn. Vse drugače se je pa zgodilo ene dni v nekem okraju blizu Štokholma, kjer se je neka pogumna košuta uprla vsem paragrafom naravnih zakonov in se postavila v bran vsem, ki so ji prišli nasproti. Lov na jelene je odprt samo en teden v letu. In košuta, ki je morala biti zelo obražena, se je takoj, ko je bila lovska sezija zaključena, pojavila na obljudeni cesti in se zapodila v vsakega, ki ji je prišel nasproti. Tako je nek kmet valil od zelja po cesti, ko se pokazal pred njim košuta, ki se zaletel proti kmetu, ki je skušal postaviti sod med sebe in košuto. Košuta je opravila na kratko: s par krepkimi brcami je razbila sod, potem pa skočila proti prestrašenemu kmetu, ki se je rešil na bližnje drevo.

Ko je šel isti kmetič drugi dan po isti poti, je bil bolj previden in je vzel seboj puško. Res ga je ljubezniva košuta že čakala s slavnostnim sprejemom. Kmet je bil korajžen in se ni podal. Ustrelil je parkrat v zrak, da bi košuto prestrašil. Vanjo namreč ni smel streljati, ker se je bal stroge kazni. In to je vedela dobro tudi košuta, ker se je brez pomisleka zapodila proti kmetu, ki ji je ušel v bližnjo hišo.

Nekega drugega kmeta je zapodila na drevo in je skakala gori v veje, da bi ga sklatila doli. Ker ga ni mogla doseči, je začela butati v drevo, da bi ga padrla. Ker tudi tega ni mogla, se je vlegla pod drevo ter tri ure tam čakala sovražnika, ki si pač ni upal doli.

Občina je napravila prošnjo na državo, naj jih reši krutega sovražnika in dovoli, da se košuto spravi s poti.

V Kanadi imajo strašno veliko zajce. Se reče, ne ravno tako strašno velike, vendar eden je najmanjši za tri ohijske. In kako so ti kanadski zajci veliki, naj vam pove sledeča dogodbica.

Večja družba iz Detroita je šla na zajčji lov blizu Tilbury, Ontario. Dobili so jih kakih 50, katere so obesili v razgled pred neko mesnico v Detroitu. V grocerijo poleg pride neka ženska in omeni groceristu, če

je že videl kdaj toliko srn skupaj, kot jih visi pred mesnico tamle. Grocerist, ki je že videl izbošene zajce, ni mogel ženske prepričati, da to niso srne, ampak čisto navadni zajci. Šele ko jo je peljal na lice mesta, da jih je sama otipala, je verjela, da to niso srne in se je križala, češ, da takih zajcev pa še ni videla.

Veverica je strašno firbena živalca. In neki taki firbčni veverici je oni dan napek hodilo, ko je vtaknila svoj nasek v stvar, ki ni prav nič brigala. Pri Gull jezeru, Mich., stoji garaža in nad garažo je prazno stanovanje. Pa si ogleda veverička garažo od vseh strani in končno sklene, da pogleda tudi v notranjost, kako je stanovanje papirano. Ker so bila vrata in okna zaprta, zleze skozi dimnik in pride skozi cev v pečico. Tukaj se ji je že obudilo kesanje in bi bila šla rada nazaj, pa ni mogla po strmem dimniku splezati navzgor. Torej ji ni kazalo drugega, da je šla naprej. Pri vratih, kjer se jemlje ven pepel, je dobila toliko odprtine, da je skočila ven in na tla. Potem je šla pa na patroljo. V vse shrambe je pogledala in prešofala, v vse predale vtaknila svoj nasek, iščeč hrane, pa nikjer nič. Ko je skakala po pohištvo, je tudi opazila, da visi od električne svetilke vrvice in na koncu vrvice bleščec obesek. Ne bodi lena, prime z gobčkom za obesek in potegne in, kakopak, v tistem trenutku se luč prižge. V prvem hipu jo je to zelo oplašilo, pa jo je strah kmalu minil.

Delavci, ki so prišli delat spodaj v garažo, so opazili gori v stanovanju luč. Čudno se jim je to zdelo, ker so vedeli, da je stanovanje prazno. Tatovi so morali priti v stanovanje, drugače ne more biti. Oborože se s koli, renči in drugim orodjem in gredo previdno gori. Toda vrata so zaklenjena, okna vsa zaprta, torej kje je uganka in kdo je prižgal luč? Uderejo vrata in stopijo v stanovanje. Ker so pustili vrata na stežaj odprta, je porabila ugodni trenutek veverica, ki je smuknila na prosto. Po dolgem uganjanju so prišli do sklepa, da je veverica sama prižgala luč in so hvaleči njeno modrost in učenost.

Lovci so ugotovili, da lev nima tako dobrega vonja kot druga divjačina in se bolj zanese na svoja ušesa kot na nos. Lev ima namreč jako fin sluh in sliši vsak najmanjši šum, ki ga opomni pred nevarnostjo ali kadar je na lovu za plenom.

Tudi v Mehiki se je končno zbudila država in bo nastopila proti lovem, ki na debelo streljajo divjačino, zlasti vodne ptice, ki prillete v Mehiko prezimovat. Mehiki lovci imajo namreč v navadi, da streljajo na jato ptic s takozvano "armado". "Armada" pomeni lovskih pušk skupaj zvezanih in postavljenih na lesen podstavek. Te puške torej namerijo na letoče jato in sprožijo vse hkrati. Posledica je, da padajo ptice trumoma na tla, kot bi jih streljali s strojnimi. Mehiki sportniki so s strahom opazili, da je čim manj te divjačine in so končno prišli do spoznanja, da so jih le preveč pobijali. Odslej se bo smel vsak mehiki lovec zanesti na svojo oko in roko in "armada" bo šla v pozabljeno.

BRUSS RADIO

popravlja vse vrste aparate.
6026 St. Clair Ave.
ENDicott 4324

Zdravilstvo in zdravniki srednjega veka

Najmodernejši današnji kirurški in zdravniški niso in ne morejo biti preučeni in prespretni, vendar pa današnji zdravniki ne prakticirajo svojega poklica z ono bedastostjo in praznovernostjo, s kakršno so ga prakticirali njihovi kolegi v srednjem veku.

Tako se je n. pr. dolgo časa prav resno mislilo, da ima krastača v glavi nek kamen, s katerim je mogoče ozdraviti zastrupljeno osebo. Pri zdravljenju nalezljivih bolezni so zdravniki menili, da se dovolj zavarujejo proti nalezljivosti, če si pri svojem ravnanju z bolnikom pritrde pred usta in nos gobo, namočeno v kisu. Za zdravljenje histerofobije je bilo najboljšo sredstvo, če se je pomočilo bolnika v mrzlo vodo. In dolga stoletja ni nihče na vsolem svetu dvomil, da so slabumne in blazne osebe obsedene od hudiča, in zdravlili proti blaznosti je obstajalo v izgonu hudiča iz bolnikovega telesa.

Več tisoč let so bili "učenjaki" prepričani, da ima ženska manj zob nego moški. Preteklo je komaj 300 let, da je nekemu takemu "znanstveniku" padlo v glavo, da morda vseeno ne bi bilo napačno, če bi se pogledalo kake ženske v usta ter preštel njene zobe. In kdo more opisati osuplost tega "znanstvenika," ko je ugotovil, da ima ženska prav toliko zob kakor moški!

Stari so splošno mislili, da so jetra in ne srce, središče krvnega sistema. Hrana je prišla — po njihovem — v jetra, kjer se je izpremenila v nekaj, čemer so rekli "naravni duhovi," nakar je kri raznesla te "duhove" po vsem telesu.

In ljudje so verjeli v take bedastoče vse tja do Shakespearejevih časov! Tako so verjeli, da je vse, kar mora storiti človek, da si izčisti možgane raznih nezaželenih duhov in substanc, to, da vzame od časa do časa ščepec tobaka za njuhano. Mrzlca in vročica sta bila delo dveh demonov: mrzlega in vročega.

Ko je v tednu Shakespearejeve smrti dr. William Harvey izjavil, da je ugotovil cirkulacijo krvi, so ljudje mislili, da se mu meša in skoro vsi njegovi pacienti so mu obrnili hrbet. Z enostavnim eksperimentom, da je ovil trak okoli komolca nekega človeka, je zavrgel vso "znanstveno" špekulacijo, ki je bila uveljavljena tisoče let. On je bil prvi znanstvenik, ki je trdil, da je človeško telo stroj. Pred tem časom je mogel zdravnik bolniku prav toliko pomagati, kakor bi mogel pomagati današnji mehanik potnemu avtomobilu, če ne bi poznal principa, po katerem motor deluje.

Starodavni zdravniki, rano celniki in padarji so vedno mešali vero z medicino. Stari Grki so imeli krasne sanatorije, ki so jih upravljali svečeniki, ki pa niso dovolili vstopa kakemu zelo slabemu bolniku, ker so se bali, da bi utegnili slednji v sanatoriju umreti, kar bi bila največja žalitev Eskulapa, boga medicine.

Idejo religioznega zdravilstva moremo zasledovati vse na z av do človeka-jamarja in njegovega vrača. Prahistorične risbe v neki votlini v Ariège, Francija, predstavljajo takega vrača, kisi je nadel živalsko kožo z grotesknim rogovjem, in tako našemu ljen je skakal in plesal pred bolnikom, da bi slednji pozabil ob pogledu nanj svoje križe in težave. Nekaj tega je ostalo med nami še do današnjih dni. Na podoben način bo danes modern oče skakal sem in tja in se pačil pred svojim sinkom, ki se je udaril na prst ali na glavo.

Vsi današnji verski zdravniki, ki pravi dr. Hagard, "kakor srednjeveški mazači in šarlatani, se poslužujejo pri svojem "zdravljenju" istega sistema, ki so se ga posluževali prazgodovinski vrači jamarjev. Oni olajšajo bolečine s tem, da inspirirajo bolniku vero, da bo ozdravljen. Bolečina je v večini slučajev samo mentalna in jo je res mnogokrat mogoče olajšati s trdno vero in upanjem, toda, pravi dr. Hagard, ta procedura ne bo izlečila ali uravnala zlomljenih udov, ne bo ozdravila ošpic, koz ali raka, kakor ne bo vzela bolečin iz votlega zoba, niti ne bo zamašila votline.

Grki in Rimljani so verovali v dobre in hudobne duhove in obsedenje po hudobnem duhu je bilo vselej vzrok blaznosti, pa tudi nešteti drugih bolezni. Če je imel kak mož v starem Rimu epileptičen napad tekom ljudskega shoda, je bil shod takoj razpuščen z a r a d i navzočnosti hudobnega duha. Prvi kristjani so verovali, da so vsi duhovi hudobni; slaboumni in blazni ljudje so bili, po njih mnenju, obsedeni od hudobnih duhov, katere so izganjali pobožni in sveti moške.

Moderna medicinska znanost je od takrat sicer dokaj napredovala, vendar do najnovejših časov nima ta znanost zaznamovati bogve kako velikih uspehov. Dovolj je, če vzamemo dejstvo, da ni bilo v tej deželi nobene umobolnice do leta 1840, ko je neka šolska učiteljica, po imenu Dorothea Lynde, Dix, pričela potovati od države do države, vzemajoč se za bolj človeško postopanje z umobolnimi. Z blaznimi se je dotle neusmiljeno postopalo; nečloveško so jih prestopali in zapirali v ječe, da se jim "bo pokazalo, kako se imajo obnašati." V blaznici na Dunaju in v blaznici Bedlam v Londonu, kjer so bili zaprti blazni nesrečniki, se je pobiralo vstopnino od ljudi, ki so hodili gledat te nesrečnike.

Omenjeni učiteljici se je posrečilo, da je pregovorila zakonodajce dvaintridesetih držav ameriške Unije, da so ustanovili bolnice za umobolne, kjer se je postopalo z njimi kot z bolniki, ne pa kot z zakrknjenimi kriminalci. Učiteljica Dix ni bila nobena učiteljica ali znanstvenica, vendar je prepričala in naučila zdravnike, da ne smejo postopati z blazneži kakor z zverinami, marveč kot z nesrečnimi ljudmi. Današnjim modernim zdravnikom je navaden prehlad v glavi in njegovo lečenje prav malo več znano, kakor je bilo znano starim grškim zdravnikom z časa Hipokrata, pred 2300 leti.

V Zed. državah umre na porodu vsako leto povprečno šestnajst tisoč žena, dočim bi jih umrlo, če bi živele na Japonskem ali Danskem, samo 6.000 do 8.000. Povprečno število je torej skoro dvakrat tako visoko kakor število v deželah, ki jih smatramo za moderne.

Drago kamenje je bilo v starih časih zdravilo skoraj za vse bolezni. Kamen agate se je n. pr. predpisovalo proti piku pajkov, proti glavobolu in krvavitvi ran. Kamen beril je ozdravil očesne bolezni. Koraj je varoval človeka pred malarijo, in če je bil vdelen v pasji ovratnik, je preprečil steklino pri psu.

V srednjem veku so prišle v Angliji in Franciji v modo lasulje, in sicer v poglavitnem zaradi tega, ker je bila med moškimi zelo razširjena venerična bolezen, ki je povzročala izpadanje las. Drug vzrok za nošnjo lasulj je bil ta, da se je zavarovalo las pred ušmi, ki so bile tedaj razpasene med vsemi sloji: nizkimi in visokimi. Saj je znano, da je vlada takrat neznanska umazanost in da so si celo najfinješe dame po dvakrat na leto preoblekle srajco, da molčimo o kakem kopanju. Zgodovinar Pepsy povsem prostodušno beleži, da je našla njegova žena v njegovih laseh "dvajset uši, in sicer malih in velikih."

Dolga stoletja je bubonska kuga ali črna smrt, kakor so jo imenovali, morila v Evropi ljudi na debelo; pomorila je eno četrtno svetovnega prebivalstva, dokler se ni ta epidemija zadnjič pojavila v Angliji leta 1665. Tedaj ni še nihče imel pojma, da raznašajo to bolezen bolhe bolnih podgan. Tekom zadnje epidemije na Angleškem so Angleži pričeli to sumiti ter so pomorili milijone podgan. In kljub temu, da je to zdaj znano dejstvo, je še leta 1918 umrlo za to kugo v Mandžuriji 20.000 ljudi.

Ludvik XV. je bil zadnji francoski kralj, ki je umrl za črnimi kozami. Thomas Jefferson je bil prvi ameriški predsednik, ki je bil cepljen proti kozam. Pred tem pa so bile koze skoro splošna bolezen. Ženska lepota je bila takrat skoraj neznana stvar, ker so bili skoraj vsi obrazi razjedeni od koz. V Evropi je še v osemnajstem stoletju umrlo za kozami vsako leto 600.000 ljudi. V Zedinjenih državah imamo še vedno vsako leto 40.000 slučajev koz, in vse te slučaje bi se moglo preprečiti.

Dr. Joseph Lister, prvi kirurg, ki je pričel rabiti omamljivo sredstvo pri operacijah, in francoski kemik Pasteur, ki je odkril bacile, sta mnogo prispevala k sreči človeštva. Dr. Lister se je čudoma čudil, zakaj bolnik z zlomljeno nogo vedno umre na zastrupljenju krvi. Rezultat njegovega preiščevanja je bil sklep, da mora biti nekaj v zraku, prah ali kaj podobnega, ki povzroči zastrupljenje krvi. Izpral je torej rano bolnika s karbolno kislino, katero je razpršil tudi po ozračju sobe, in s tem je bilo preprečeno zastrupljenje krvi.

Se pred šestdesetimi leti so bile bolnišnice umazani prostori z umazanimi preprogami po tleh ter lesenimi posteljami in umazano posteljnino. Ko je zdravnik prevezoval rano, jo je obezval kar s staro obvezo. Ko je bil z enim bolnikom gotov, je stopil k drugemu, ne da bi si umil roke, ter je tako še na druge raznašal bolezen.

Umrljivost vsled zastrupljenja krvi pri operacijah je bila naravnost strašna. Do l. 1846 ni bilo poznanih nikakih naravnih sredstev, ki bolnika ali ranjenca uspravajo. Bolnik je moral pač pretrpeti strašne bolečine operacije, kakor je vedel in znal, pri tem pa je imel še zavest, da bo po operaciji skoro gotovo umrl zaradi zastrupljenja krvi.

Eter in kloroform sta bila prvokrat rabljena leta 1846. Lastnosti etra je odkril bostonski zobni zdravnik dr. William Morton, lastnosti kloroforma pa dr. James Y. Simpson v Edinburgu. In od takrat moderna medicina in kirurgija stalno napreduje.

MALI OGLASI

Sedaj je čas da napravite doma klobase ker pri nas lahko kupite "Lean trimmings" ali Puste prešičje izrezke, ft. 18c Čreva za klobase šop za35c Selatno olje gal.\$1.00 Najboljše suhe klobase, ft. 23c Domača suha plečeta, ft.15c Telečina za ajmoht, 3 ft.25c Mleto meso, 3 ft.25c Telečji čopsi, ft.16½c Round steak, ft.15c Ako si želite prihraniti denar, pridite kupovat v našo mesnico.

6220 St. Clair Ave.

ZA DOBER PREMOG IN POSTREŽBO POKLIČITE
L. R. Miller Fuel Inc.
1007 E. 61st St.
ENDicott 1032

Za plumberska dela in za napeljavlo gorke se pogovorite z
A. J. BUDNICK
6707 St. Clair Ave.
tel. HENDERSON 3289 ali telefonske
rajte na dom KEMORE 0238-M.

DRUŽINA JAZBORSKIH

(Za "A. D." predstavil M. U.)

9.

Gospodični pl. Deteljevi se je zjutraj sporočilo o Kittynem odhodu in to ji je kar sapo zaprlo. Ko je prečitala pismo, katerega so našli v njeni sobi, se je sicer nekoliko pomirila, a kaj kmalu ji je šinilo v glavo novo razburjenje. A kar je sedaj vrvelo v njeni gavi, ni bila žalost in prepadenost. Ž njenega obraza je sijalo tajno, neodoljivo veselje. In pri tem je povzročala zmedo za zmedo. Pri zajtrku je nalila čaj v sladkornico, mesto v skodelo, je rabila ranjeno roko mesto zdrave, katero je držala v obezi. Med neuspešnimi poskusi, da se prisili k miru, je govorila hišnici tako zmedene in neverjetne stvari, da je dobra ženska zmajala vedno z glavo in staro gospodično kaj v skrbih opazovala. Po zajtrku si je dala poriniti naslanjač k oknu. Tu je sedela in sanjarija. Sedaj se je smejala, potem zopet so jo solze oblivale. Vedno znova je čitala Kittyno pismo in kadar je je čitala, je kimala zadovoljno predse. "Seveda, saj to razumem! Morala je v Gradec! Če je hotela ali ne! Morala je! K Albertu? Tako? Res? K Albertu? Seveda! K Albertu!"

Zopet se je smejala. A sredi tega smeha jo je napadel strah. Spomnila se je grofa Jazborskega. Kar zagomazelo jo je po hrbtu. A misel, da je zaenkrat grof Jazborski daleč tam gori v svoji lovski koči, jo je osrečila. In — končno — Viljem je moral vzeti vso krivdo za to pustolovščino na svoje rame. Laglje bo on opravil pri očetu in mu lahko tudi pove, da je on sestro nagovoril za to pot. Ne, prihodnja skrb ni bil grof Jazborski, pač pa Robert! Iztuhtala si je kaj dobro uspelo pravljico o večjem izletu, katerega sta podvzela Kitty in Viljem. A ni se ji ponudila prilika, da bi bila to svojo pravljico povedala. Robert je zgodaj zjutraj sedel v sedlo ter s svojim slugo odjahal. In ko se je proti deveti uri vrnil v grad, tedaj se je vrnil še nekdo drug, pa po tujih nogah.

Ribič je bil našel "ponesrečenca" v prepadu. Na rokah je prinesel mrtvega v grad, obdan po gruči razburjenih ljudi. Ženske so tožile, moški so vpili. Med njimi je bil tudi Bregarjev Andrej, katerega je privabil iz Zaplotnikove hiše vpitje na cesti. Sočutno je gledal mrtvega. A njegova mlada sreča je bila tako velika, da je usmiljenje našlo v njegovem prepolnem srcu le majhen prostorček. Do vrat parka je tekkel z gručo, potem pa se nenadoma, kakor da nekoga pogreša, ozrl v vse strani in odhitel dolgih korakov nazaj k Zaplotnikovim.

Ko je gruča stopila v drevo-redu mimo kletke, so se orli poplašili in pričeli divjati. Stari Mohor, ki je baš hotel nesti orlom hrane, je moral biti od grajskih prebivalcev prvi, ki je slišal, kaj se je bilo pripetilo. Krava skleda mu je zdrknila iz rok. "Jezus, Marija! Tako nesreča! A saj sem takoj dejal, ko je orol poginil. Nič dobrega ne pomeni! Jezus, Marija! O, ti ubogi gospod grof!"

Hitel je naprej ter srečal na verandi Roberta. Fric in hlevar sta pritekla, a v gorenjem nadstropju se je odprlo okno. Po par trenutkih brezupne osuplosti, se je Robert takoj zbral ter je prišel tako energično mirno dati povelja, kakor da gre za odpravo transport ranjencev na vežbališču. Zavrnil je ljudi, poslal svojega slugo po zdravnika, čeprav je takoj videl, da tu

ni več pomoči ter sam priskočil, da so brata nesli v njegovo sobo. Gori na vrhu stopnišča jim je planila nasproti gospodična Deteljeva. Ob pogledu na mrtvega, se je onesvestila.

Ko se je zopet zavedla, je ležala ob svoji postelji, a ob tej je sedel zdravnik. Od samega strahu je bila tako omamljena, da je le napol razumela, kar so ji pravili. Robert, tako so ji dejali, da je že šel s tistim ribičem v gore po očeta, da ga kolikor mogoče obzirno pripravi na to strašno vest. O pomoči sploh ni bilo govora, kajti po vseh znamenjih sodeč, je morala smrt nastopiti že pred več urami.

Zdravnik si ni mogel priti v tej stvari docela na jasno ter je pripisal vzrok smrti težki notranji poškodbi, posebno ker je ugotovil na površini mrtvečevega telesa le neznatne praske in modrikasto podplutovino na čelu, katero je spoznal kot preostanek nedolžne bule. A vendar so mu bili zunanji vzroki nesreče že znani. Izvedel je že bil, da je grof Viljem prejšnji večer v hotelu precej pil, kasno v noč. Tri steklenice močnega vina, to pač opravičuje domnevo napadnega koraka preko roba ceste.

Neutolažljivo je gospodična pl. Deteljeva ihtela predse, dokler ji ni misel na Kitty šinila kakor ohromujoč strah v glavo. "Viljem me je spremljal, toraj nikar ne skrbi, tetka!" Tako je pisala Kitty. A sedaj je ležal Viljem tam v sobi tih in mrzel. Kaj se je zgodilo s Kitty? Gospodična Doroteja pl. Deteljeva je obupno oklenila zdravnikovo roko in ga prosila sveta in pomoči. Skušal jo je z vsemi možnostmi, katerih se je le mogel domisliti, pomiriti. Fric in Mohorja sta pritegnila končno v tajno ter ju poslala v vas k slehernemu, ki je posedoval voz in konje.

Proti poldne je pritekel Fric z vestjo, da je stari Mohar zarana peljal milostivo konteso na kolodvor. To razkritje ni zado-stovalo, da bi bilo gospodično Deteljevo pomirilo nad Kittyjino usodo. Solza za solzo se ji je trkljala po uvelih, nenašminkanih licih, ko je narekovala slugi brzojavko za profesorja Iviča.

In sedaj te neskončne ure strahotnega čakanja! Šele proti peti uri zvečer je prišel odgovor, katerega je teta Doroteja kljub vsej žalosti, ki jo je navdajala, pozdravila z vsklikom veselja.

Par minut kasneje je v Robertovem spemstvu prišel grof Jazborski. Kakor je bil običajno vaju, je tudi to pot obesil puško v veži na stojalo. Njegov obraz je bil blede in postaran. "Kje leži?"

"V svoji sobi," je odvrnil Robert. "Ali se nočeš prej obleči?"

Oče ga je osvrknil s pogledom, kakor gledamo kaj tujega, nerazumljivega. Potem je šel počasi, težkih korakov po stopnicah. Njegovi podkovani gorski čevlji so šklopotali na rudečih mramornatih stopnicah kakor trudni udarci kladiva. Gospodične pl. Deteljeve, ki se mu je trepetaje približala, niti pogledal ni. Težko sope je postal pred Viljemovo sobo in se za trenutek oprl ob steno. Nato je odprl vrata.

Iz sobe so bili odstranili vso opremo, a posteljo so porinili v sredino. Svetlo je padala rudečkasta večerna svetloba skozi visoka okna na v uniformo oblečeno postavo in voščeno mrtvečev obraz. Sklenjene roke so objemale mal, slonokoščen križec in šopek posušenih planik, katere je

bil prinesel v solzah stari Mohor. Na visokih, srebrnih svečnikih so ob štirih vogalih postelje gorele debele sveče.

Grgrajoč glas se je izvil iz grofovih prs. Kakor bi ga bil zadel udarec kija, tako je padel na kolena ter se vrغل preko mrtvega. "Moj sin! Moj sin!" Intel je kakor otrok.

Ko je čez nekaj časa dvignil mokri obraz, da gleda poteze mrtvega, je ugledal na voščeno bledem čelu mrtvega modrikasto podplutovino. Počasi, kakor bi sanjal, je dvignil roko ter otipal na svojem čelu bulo, katero si je bil prizadjal ob odhodu iz koč. Prišel se je tresti in njegova usta so se spacičila.

Tedaj je nežna roka prišla njegovo rame: "Papa..."

Z nenadnim sunkom se je grof Jazborski dvignil in kakor v jezi so bliskale njegove rudeče obrobene oči, so polzele gori in dol po Robertu, ki je dostojanstveno zbran stal pred očetom. Tiho ihtel, obraz pokrit z rutico, je slonel na gospodični pl. Deteljevi ob vznožju postelje.

"Samega me pustite!" Glas grofa Jazborskega je bil surov in hripav. "Nikogar ne rabim." "Kakor ukažeš..." je dejal Robert ter podal gospodični pl. Deteljevi roko. "Pridite, Doroteja!"

Zapustila sta sobo in slišala, da so se vrata za njima zapahnila.

Kakor bi se ji odvalil težak kamen od srca, se je gospodična pl. Deteljeva oddahnila, ko je Robert oprostil nje roko, ne da bi vprašal po Kitty. Šel je v biljardnico ter si dal prinesiti papir in črnilo, da napiše osmrtnico, katere je imela iti z zadnjo pošto v tiskarno v Gradec. Medtem ko je sedel in pisal, je hitela gospodična Doroteja zavita v črn plašč in globoko zastrtega obraza iz hiše do vrat parka. Tu je čakala, dokler ni prispel na skrivaj naročeni voz, ki jo je imel odpeljati na kolodvor.

Nastal je mrak in legel kakor temen pajčolan okolo tihih zidov gradu in nad vrhove parka.

Deveta ura je bila, ko se je voz vrnil s kolodvora. Fric, ki ga je čul prihajati, je stopil s svetilko na verando.

Na Kittyjinem obrazu in na njenih objokanih očeh je bilo videti, kako je nesrečno vest sprejela. Bila je tako šibka, tako zbita, da se je v veži opotekla in se sesedla na stol. Sluga ji je podal dve brzojavki, ki ste pripeli pred eno uro.

"Kje je gospod?" je vprašala plaho gospodična Deteljeva medtem ko je Kitty odpirala prvo brzojavko.

"Še vedno gori," je šepetal Fric. "Vrata so še vedno zapahnjena. Tudi gospod župnik je bil tu, a je moral zopet oditi."

"In Robert?"

"Grof Robert je šel s prečistim v vas, da odda pred zapretjem poštnega urada potrebno brzojavke."

Gospodična pl. Deteljeva je odložila plašč, stopila k Kitty ter ji položila roko na rame.

Z dušecim vzdihom je dvignila Kitty blede, žalostni obrazček in podala teti Doroteji brzojavko.

"Moj ubogi Albert..." skrbi zame in ne slut, kak odgovor mu bom morala poslati."

Brzojavka je bila oddana v Brucku ob Muri in se je glasila: "Prosim obratnega odgovora v Maribor, če si srečno prispela domov. Tisoč poljubov. Albert." Medtem ko je gospodična Deteljeva čitala brzojavko, je začela ihteti glas.

Kitty je držala drugo brzojavko ob svojih ustih in solze so ji lile po blelih licih. Sedaj je skočila, skrila list v svoja nedra, iztegnila omahuje roke v praznino in ihtela: "Ljubi, dobri Fric... prosim, prosim... kje je papa? K papanu hočem!" Kolen so ji odpovedovala in Fric in gospodična Deteljeva sta jo morala podpreti.

Zgoraj so našli vrata zaprta. "Papa! Papa!" je ihtela Kitty

ter se vrгла proti vratom.

Iz sobe so se začeli težki koraki in vrata so se odprla. V senci plapolajočih sveč je stal na pragu grof Jazborski. Z vskrikom se je vrгла Kitty očetu okolo vratu. Ni vprašal, zakaj je prišla tako kasno in ni videl bele, praznične obleke, ki jo je imela na sebi. S strastno nežnostjo je objel hčer, da je zastokala pod pritiskom njegovih rok ter jo vodil k postelji. "Glej, kozica... glej, kako tu leži... moj ubogi, dobri fant!" Sedel je na rob postelje ter potegnil hčer v naročje. Lice ob licu, grof Jazborski bledega, kamenitega obraza in brez solza, Kitty neutolažljive ihte, tako sta sedela skoro uro v brezbesedni boli. To je bilo njihovo svidenje po petih dolgih mesecih.

Pred odprtimi vratmi so se oglašali šepetajoči glasovi. Robert je vstopil v sobo. Okolo roba je imel širok črn trak. Kitty se mu je opotekla naproti ter iztegnila roke, da objame brata. A presunjen je prijel Robert sestrino zapestje: "Ali si ob um? V tej obleki? Ta je bila morebiti primerna za tvoje potovanja. A kako moreš stopiti pred papana v tej obleki? Danes? In tukaj?"

Kitty je strmela vanj. Nje solze so usahnile in trepetajoč po vsem telesu je pogledala po sebi.

Grof Jazborski se je dvignil "Kaj naj to pomeni?"

Robert je strmел v zadregi. "Oprosti, papa! Proti volji mi je izbeglo. Jaz sam sem o stvari baš kar izvedel in... prepračen sem tudi, da je Kitty to storila v najboljšem namenu, čeravno v deklinski nepremišljenosti. A saj je morebiti bolje, da ne govorimo o tem. Danes ne — in tudi tu ne!" S pogledom odločnega žalovanja je pogledal na počivališče mrtvega.

(Dalje prihodnjič)

DNEVNE VESTI

John D. Rockefeller živi kot puščavnik

Orntond, Florida, 25. februarja. — Najstarejši milijonar na svetu, John D. Rockefeller, živi kot pravecati puščavnik v svoji vili, ki se nahaja tik ob obrežju reke Halifax. Včasih je hodil na sprehod po svojem vrtu, včasih je igral golf, pomešal se je med otroke in jim delil nove desetice, ob nedeljah je zahajal v cerkev. Vse to je minilo. 96 let star milijonar govori danes izključno le z nekaterimi najbolj intimnimi prijatelji in s svojimi služabniki. Njegovo vilo straži več detektivov, ki ne puste nikogar blizu. Le ob nedeljah, ako je lep dan, pride po njega limuzina, ki ga odpelje za pol ure na sprehod. Okna avtomobila so zastrta in šofer i m a povelje, da vozi po malo obljubljenih cestah. Med ljudmi se srijo vsakovrstne govorice. Eni trdijo, da Rockefeller polagoma umira, drugi so zopet prepričani, da je pri najboljšem zdravju. Nihče ne more potrditi teh govoric, kajti zidovje vile, med katerim se nahaja Rockefeller, molči in tako molčijo tudi vsi njegovi najožji prijatelji.

Betty Gow ostro napada zagovornika Reilly

London, 25. februarja. — Preteklo soboto je dospela Betty Gow, bivša pestunja pri Lindberghovi družini, iz Amerike, kjer je pričala tekem obravnave proti Hauptmannu. Sprva ni hotela ničesar govoriti, potem se je pa izjavila napram časnika-skim poročevalcem, da nikdar ne bo odpustila glavnemu zagovorniku Hauptmannu, odvetniku Reillyju, ki jo je na tako nioten način napadal in jo sumničil sodelovanja pri odplejavi Lindberghovega otroka. Hkrati je povedala, da ji zre neprestano mrzli, mračni obraz obtoženca Hauptmanna v obraz in se njegove slike ne more znebiti.

Ogromno zborovanje katoličanov v Philadelphiji

Philadelphia, 25. februarja. V mestnem avditoriju se je vršilo včeraj ogromno zborovanje katoličanov tukajšnje nadškofije. Ogromni avditorij je bil premajhen za vse ljudi, katere so cenili na 35.000. Zborovanje se je obenem vršilo v notranjosti avditorija in zunaj avditorija za one, ki niso mogli v dvorano. Govoril je kardinal Dougherty in kongresman Fe-nerty. Zborovanje je bilo sklicano v protest preganjanja katoličanov v Mehiki. Kardinal Dougherty je povdarjal, da prihaja verska mržnja v Mehiki iz "rdečih Rusije."

100,000 Angležev v protestu proti relifu

London, 25. februarja. Nad 100,000 angleških delavcev se je po raznih mestih Anglije včeraj udeležilo narodnega protesta radi znižanja relifa, ki ga dobivajo brezposelni. Govori se tudi, da je položaj pri viadi skrajno napet in se bodo v ka-binetu izvršile obsežne spremembe. Med delavstvom se govorilo, da bo za en dan proglašen generalni štrajk v znak protesta proti znižanju relifa. Ena izmed novih določb relifa je, da družina, katere glavar je brez dela, toda delajo sinovi ali hčere, ne more dobiti javne podpore.

Litvinska dvorana

Velika litvinska dvorana na 6835 Superior Ave. bo v kratkem popolnoma prenovljena. Zgrajena je bila pred 15. leti.

IŠČEJO SE

Prosijo se spodaj navedene osebe, da se javijo. Tisti naši naseljenci, ki bi vedeli dati kakve informacije o iskanih, se naprošajo, da pišejo na:

Slave Trošt,

Commissioner of Emigration, Royal Yugoslav Consulate Gen'l, 1819 Broadway, New York City

Anić Matilda in njeni otroci:

Josip, Rudolf, Marija in Anton, kateri so se izselili leta 1904, zadnjič se javili iz naslova: Scot St., Joliet, Ill., leta 1907.

Palčić Ivan, rojen 1883; izselil se leta 1913, javil se svoji obitelji zadnjič 1929 iz naslova: B. N. 62 Westland, Washington C., Pa.

Crlenjak Marija in Viktorija, rodod iz Daruvara, v Ameriki že 25 let.

Cufer Gustav, zadnji naslov: 435 E. 16th St., New York, N. Y.

Dočenc Mary, zadnjič se javila v decembru 1919 iz Clevelanda, O.

Deltar Anton, rojen leta 1863 v Gradcu, občina Črnomlj; v Ameriki od leta 1893.

Grabar Ivan (John), rojen leta 1887, javil se 1928 iz mesta Mickleys, R. D., Allenton, Lehigh, Pa.

Hločevan Anton in Jože iz Poljčan št. 6; zadnjič se javil iz Clevelanda, O., leta 1919.

Impric Nikola, iz Desprince št. 6, občina Brezovica; misli se da je umrl 1918 ali 1919 v Mercer, Pa.

Kasunić Franjo iz Duge Gore.

Karlo Josip iz Klanjca ali Tuh-lja v Zagorju; v Ameriko je odšel pred 26. leti, zadnjič se oglašil leta 1917; izselil se iz vasi Blato, občina Stup-nik.

Kockarević Milan (Mike Kortz) iz Vel. Radinci.

Kopriva Frank, iz Bebrovca, občina Petrovina, star 46 let, prebival je v Johnstown, Pa.

Kovaček Jakob, iz Sv. Petra (Ludberg) srez Ludberg, njegov zadnji naslov: 303 W. Rayen Ave., Youngstown, O. V Ameriko se je povrnil leta 1924.

Kness Rudolf Schmidt, iz Serpenici, Gorisko; zadnji naslov je bil nekje v Brooklynu, N. Y.

Lanc Marko (Lang), rodod iz Rume; leta 1913 je bil zaposlen v Clevelandu, O.

Lapčević Ilija, iz Pogorja št.

42 srez Virginmost; leta 1932 se je javil iz naslova: Box 31, McDonald, Ohio.

Likman Josip, Ljuba in Ivan, iz Varaždinske Toplice.

Marković Ivan iz Domašnica, Dćanova, Čakovec; zadnjič se javil iz naslova: 2 Union St., Luzerne, Pa.

Medjimorec Šiman iz Hlebine; v Ameriko je prišel pred 33 leti, zadnji naslov: Box 121, Grays Landing, Pa.

Meničanin Radovan iz Goriske št. 39, zadnji naslov: P. O. Box 142, Canton, O.

Mikulan Pavao iz sela Botovo, št. 29; isti se je izselil v Ameriko okoli l. 1904; zadnjič se javil iz naslova: Virginia, Minn. (Box 195).

Novak Josip iz Višnje gore, rojen 1890; zadnji naslov: 22 Ido Ave., Akron, O. Za časa svetovne vojne je služil ameriški vojski.

Omahen Gašper, rojen 1896 v vasi Log št. 4, občina Blagovica, srez Kamnik, Dravska banovina; zadnjič se je javil staršem iz Akron, O.

Seničar Franjo, rojen 1896 v Sv. Stefanu, srez Šmarje pri Jelšah, občina Teharje, Celje, Dravska banovina. V Ameriko se je izselil 1910; zadnji naslov: Box 242, Strabane, Pa.

Sokić Nikola iz sela Orubica br. 115, srez Gradiška, v Ameriko se izselil leta 1913. Zadnjič se javil iz naslova: Box 67, Niport, Pa.

Stanić Andro iz Dubrovnika; v Ameriko je že okoli 35 do 40 let.

Ugrinić Gaja, iz Beograda, zadnjič se je javil leta 1913.

Vagner Anna in Jelisaveta, rojene v Česteregu; Ana rojena 1883, Jelisaveta 1902, zadnjič se javile iz Philadelphia, Pa.

Žilka Dašen, iz Petrinje; zadnji naslov: 3524 Toronto, O.

Zaber Josip, iz Leskovca št. 54, občina Rujevac, rojen 1895; zadnji naslov: Box 511, Columbus, Ohio.

Dober časopis je dober tovariš!

AMERISKA DOMOVINA

vedno prinaša
NAJNOVEJŠE NOVICE
POUČNE ČLANKE
LEPE POVESTI

RAZNE
ZANIMIVOSTI

NOVICE IZ
STARE DOMOVINE